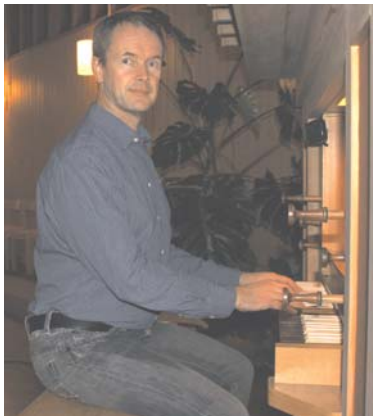

Utsikt från en orgelpall

Då var det dags igen. På en stol närmast orgeln. Lite nervöst är det alltid, minuterna innan gudstjänsten börjar.

Det är som att släppa taget en aning. Att ge sig ut på okänt vatten. Musik är ju en skapande process och man vet inte

riktigt hur det kommer att gå. För det mesta blir det bra, men det finns inga garantier.

Orgeln är ett märkligt instrument. Den består av egentligen av flera instrument (stämmor) som har olika klang och karaktär. Till detta kommer den något bisarra idén att spela några av dessa stämmor med fötterna. Beroende på hur många stämmor som orgeln har så kan den bli "liten" som vår organ i Missionskyrkan, eller helt enorm som orgeln i Stadshuset med 135 olika stämmor.

Piporgeln är en gammal uppfinning. Den skapades av Ktesibios, ingenjör i Alexandria på 250-talet f.Kr. Redan under medeltiden blev den också en del av kyrkorummet och de tidigaste funna noterna för orgel är från mitten av 1300-talet.

Ensam i kyrkan

Själv började jag spela när jag var 15år. Organisten i Vilundakyrkan gav

gratislektioner och jag tänkte att det skulle vara spännande att få spela på ett så stort och lite udda instrument. Jag minns första gångerna när jag skulle öva och blev insläppt i Vilundakyrkan helt ensam. Bara jag, orgeln och en tom kyrka. Den känslan när tid och rum suddas ut, kan vara oerhört avstressande, som meditation. Vad kan bli en bättre inledning på helgen, än att åka till kyrkan på fredagen efter jobbet och öva på söndagens psalmer medan skymningen sänker sig och det till slut är helt mörkt i kyrkan, bara orgeln lyser. När man sedan går där ifrån, är man glad att Missionskyrkan ligger i tätorten med upplysta gator utanför. Jag har övat några gånger i Hammarby kyrka, sent på kvällen. Det är inte lika mysigt att tänka på alla döda människor som ligger begravda inne i kyrkan, gå över den sparsamt upplysta kyrkogården och höra fladdermössen flyga.

Gamla noter

När jag började att spela i Missionskyrkan, så hade vi en gammal koralbok vid orgeln som hette *Sånger och Psalmer*. Jag tror den var från 1951 med noter i en mycket sirlig stil som jag upplevde som svårlästa. Över huvud taget blev jag aldrig riktigt vän med den psalmboken. Jag tyckte psalmerna var svårspelade, melodierna tjatiga och sättningen inte riktigt gjord för orgel. Jag har fortfarande lite svårt för vissa läsarpсалmer, samtidigt som jag vet att de är en del av Missionskyrkans sångarskatt. När den nya psalmboken kom 1987, kändes det befriande.

Okända psalmer

Jag har ibland, när jag övat, provat att spela från psalm nr 1 och så långt som jag hinner och orkar. Det är fantastiskt vilken variation det är och hur många bra melodier som gömmer sig bakom oansenliga nummer. Vissa psalmer har vi aldrig sjungit, vad jag vet. Det är synd. Kanske psalmtexterna inte passar till så många av kyrkoårets söndagar, men melodierna är värda ett bättre öde.

Jag har också funderat över alla gamla psalmer vi har. Många melodier känns moderna och det kan vara svårt att förstå när man läser att de är komponerade på 1700-talet eller ännu äldre. En av våra pampiga julpsalmer t ex, *Dagen är kommen*, är skriven 1743. Man kan nästan känna historiens vingslag, vi sjunger samma melodier som människor för 300 år sedan.

I tillägget, som kom 2003, fick vi många nya psalmer som jag tycker har berikat våra gudstjänster. Det är kul att spela annat än raka fjärdedelsnoter, även om församlingen ibland har svårt att sätta synkoperna på rätt ställe.

Psalmboksskatten

I dagens samhälle spelar musiken än allt större roll. Vi kan lyssna på musik var vi än är. Vi kan välja obehindrat ur snart sagt varje utgiven CD-skiva. Som kontrast till detta passiva konsumerande står kyrkan och dess psalmsång. Varje söndag får man göra sin röst hörd och tillsammans med andra sjunga välkända eller nya sånger beledsagade av en orgel. Vi får sjunga ur en psalmbok där nästan 1000 sånger finns samlade med en hissnande spännvidd i ålder, karaktär och stil. Vi håller en uråldrig tradition vid liv, att få lyssna till en orgels mäktiga toner.

Torbjörn Lundberg

